

FÜZESABONYI

A VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK TÁJÉKOZTATÓJA

Várjuk a legszebb ünnepet...

Ha az ünnep elérkezik életedben, akkor ünnepelj egészen - tartják az ókori bölcsek. De mit is jelent ez? Tudunk-e még ünnepelni a harmadik évezred küszöbén mi, emberek?

A karácsony és a hozzá kapcsolódó várakozás: advent, mindig kitüntetett szereppel bírt az emberek életében, s a magyar kultúrában is.

A karácsonyi hiedelmek és szokások rendkívül sokrétűek voltak. Változatosságuk szinte valamennyi ünnepét felülmúlta. Országszerte különböző csoportok verbuválódtak, hogy köszöntsék az ünnepet. A férfiak és a legények betlehemeztek, a gyerekek kántáltak, köszöntötték a karácsonyt, a pástorok sorra járták a házakat...

Ma már el sem tudnánk képzelni a karácsonyestét karácsonyfa nélkül, talán ez a leglátványosabb ünnepi szokás. A karácsonyfa-állítás a 17. Században terjedt el Németországban, de már a régi germánok is örökzöldekkel védték magukat a szellemekkel szemben a téli napfordulón. Magyarországon Brunszvik Teréz állított először karácsonyfát, 1824-ben, s őt követve természetesen a módosabbak engedhették meg maguknak ezt a szokást, így csak a 20. Században vált általánossá az országban.

Ha az este hangulatát keressük, akkor szinte mindannyiunk számára elsősorban a fán kigyúló gyertyák jutnak eszünkbe. És amikor karácsonyeste kitarul az ajtó, és feltűnik a csillogó, csodás karácsonyfa, az ajándékok már mind ott sorakoznak alatta. Régi szokás szerint a szülők és gyerekek, rokonok és barátok megajándékozzák egymást. Az ajándékozás ősi hagyománya ünnepélyesebbé, örömtelibbé varázsolja a karácsonyt.

A karácsony előtti izgatott és örömteli várakozás ideje alatt sok tennivalónk akad. De ami talán a legfontosabb, hogy megmaradjon az elanyagiasodott és rohanó világban az ünnep és az ünneplés maga.

Ha karácsony közeledik, mindenkit, mindannyiunkat örömteli várakozás tölt el. Várjuk az ünnepélyes, szép estét, a tündöklő fát, a gondtalan együttlétet, az ajándékokat. Az ünneplés lehet elmélyült, bensőséges, lehet vidám, hangos is. De fontos, hogy mindig valami jó, belső örömmel, megnyugvással és békességgel járjon.

Az ünnep az embereké, azoké, akik családjuk körében boldogan ünnepelnek, akik magányosan, szeretteiktől távol vagy elszakítva élnek, az élőké és az eltávozott szeretteké, az egymás mellett létező ismeretleneké, mindenkié. Mit jelentsen nekünk? Jelentse a szeretet, a gyerekek ünnepét, jelentse azt, hogy részesei vagyunk az emberiség egyik legrégebbi hagyományának, jelentse, hogy mindig minden körülmények között összetartozunk és jelentse, hogy ünnepelni jó dolog. Ahogyan Márai Sándor is írja: „Az ünnepet

nemcsak a naptárban írják piros betűvel... Az ünnep legyen ünnepies... S mindenekfölött legyen benne valami a régi rendtartásból, a hetedik naphból, a megszakításból, a teljes kikapcsolásból, legyen benne áhítat és föltétlenség. Az ünnep az élet rangja, felsőbb értelme. Készülj föl reá, testben és lélekben. S nemcsak a naptárnak van piros betűs napja. Az élet elhoz másféle, láthatatlan ünnepeket is. Ilyenkor felejs el mindent, figyelj az ünnepre.”

Bán Anetta

**A VÁROS LAKOSAINAK KELLEMES KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS
BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁN
A VÁROS KÉPVISELŐ-TESTÜLETE ÉS POLGÁRMESTERI HIVATALA**

Éltető és fenntartó szeretet

Életünket mindannyian családban kezdjük el, legyen az kis vagy nagy család, szegény vagy gazdag, zárt vagy nyitott, szigorú vagy engedékeny, amit az ember a családjában átél, az sokszor döntő jelentőségű önmaga kialakulására és további életútjára.

Egyes családok sok mindenben különböznek egymástól. Van azonban valami, aminek mindegyikben állandósulnia kellene, ami a család fenntartó és közös lételemé, ami szoros közösségbe kapcsolja, és egymáshoz közel hozza családtagokat: az éltető és fenntartó SZERETET.

Nélküle csak formális egység a család, tagjai számára olyan nyűg és kötöttség, amely előbb-utóbb a családi élet felbontásához vezet. A családokban gyakran hiányzik az okos szeretet. A szeretetre is nevelni kell, de nem annyira szóval, mint inkább példával. Nehézséget okoz, hogy sok felnőtt, érett ember sem fedezte fel életében, hogy mit jelent igazán szeretni. Az egymás felé forduló önzetlen szeretet nem valami csodálatot keltő egyszeri, hősi teljesítmény, hanem végeláthatatlan, mindennapi apró cselekedetek, eltérések, odafordulások szünet nélküli sorozata: amit nem lehet egyetlen nekilendüléssel elérni és megszerezni. Ennek az az oka, hogy a szeretetet a családban kell megtanulni, így az nagyon fontos szerepet tölt be a gyermek életében. A gyermek szinte mindent itt tanul meg. A születéstől a felnőtt korig alakítja az ember személyiségét, - emellett

természetesen a családon kívül is érik nevelő hatások, mint pl. az iskolában, baráti körben, vagy a munkahelyén - a legnagyobb szerep mégis a családnak jut. Biztosítja a csecsemő és a kisgyermek életben maradásához szükséges feltételeket. Az anya és a kisgyermek kapcsolata hozza létre a személyiségfejlődés érzelmi alapjait. A család tanítja meg a gyermeknek az anyanyelvet, az elemi viselkedésnormákat és szokásokat. Itt tanulja meg a másik emberhez való viszonyulás formáit is. A családi kapcsolatokon belüli megfelelő érzelmi elhelyezkedés a személyiség belső biztonságérzetének alapja.

A szülők a gyermek magatartásának legfőbb modelljei. A gyermek nevelődése, társadalmi érése bonyolult lélektani folyamat. A kisgyermek mindent utánnal tanul. Az utánnal a szeretett személy és a gyermek közötti érzelmi viszony következménye. A kialakult belső minták egy része nem jelenik meg közvetlenül a viselkedésben, hanem a személyiség értékrendjének a részét képezi. Ha a minta alapjául szolgáló szülői viselkedés hibás, ebből egyenesen következik, hogy a beépített hibás elemek valamikor magatartászavarokhoz vezethetnek. Ez általában serdülőkorban következik be, mert akkor van a személyiségnek módja arra, hogy a különböző viselkedésnormákat, szerepeket kipróbálja. Éppen ezért óriási a szülők felelőssége a gyermek testi-lelki fej-

lődéséért, hiszen minden tettükkel, mozdulatukkal, jó és rossz cselekedetükkel nevelnek.

Újabb vizsgálatok és kutatások meglepő eredménnyel a szenvedélybetegségek kialakulásával kapcsolatban: megállapították, hogy azok magzatkori szenvedésből is fakadhatnak. Arról van szó, hogy a szenvedélybeteg nagy része magzatként és csecsemőként kínállapotok sorozatát élte át. Olyan ez, mintha korai érzetekből, képzetekből egy "kép" alakulna ki, amely ugyan egy időre elfelejtődik, de bizonyos esetekben életre kelhet a gyermekben, a serdülőben vagy akár a felnőttben is.

Sok neurotikus gyermek soha nem jut el szakorvoshoz, mindenki azt mondja rá nevetlen, hogy el van kényeztetve, ő pedig csak szenved, végigbukdácsolja az iskolát, rosszul tanul, állandó kudarcok érik, és idővel megtanulja a felnőttektől a problémák megoldásainak legrosszabb módjait, fájdalomcsillapítóhoz, droghoz, alkoholhoz nyúl, pedig csak pszichológus, gyógykezelő pedagógus segítségére lett volna szüksége.

Ha van ilyen gond közvetlen családjában, vagy barátai, ismerősei, szomszédai körében forduljon a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálathoz.

Békés, Boldog, Szeretetteljes Karácsonyt kíván a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat!

Karácsonyra készülünk

Kint minden csendes és havas, de bent vidám a hangulat. Egy kislány öltözködik, mamájához készülődik. Ég a gyertya. Kíváncsian, egyenesen áll kint egy fenyőfa... Már vágják, de nem bánja, míg ég a gyertya lángja. Esik a hó, csúszik a száncó, indul a fenyő a benti világba. Már veszi téli csillagsor koszorúját.

Jön vissza a kislány baldogan. Utána az asztalnál hat-hét ember meghiit hangulatban vacsorázik. Ajándékot csomagolnak ki.

Karácsony van...

Bozsik Mária 6.B

Karácsonyi hagyományok

Számomra a tél legszebb ünnepe a karácsony. Hisz ez a szeretet ünnepe.

A katolikus egyházban az emberek Jézus Krisztus születését ünneplik.

Nálunk a családban nem veszünk adventi koszorút, de nagyon készülünk erre a csodálatos ünnepre. Amikor kisebb voltam, el tudták hitetni, hogy a Jézuska hozza az ajándékokat. December 24-én elvitt anya sétálni, amíg apa feldíszítette a fenyőfát. Amikor hazaértünk, csodálkozva néztük az égőktől csillogó karácsonyfát. Sokszor körüljártam, és gyönyörködtem a díszekben, közben izgatott voltam, hogy melyik csomag az enyém, és mit rejt. Egy-két éve már együtt öltöztetjük a fenyőt, és saját készítésű díszünk is felkerülnek. Az ünnepek alatt mindig meglátogatjuk nagyszüleimet.

Az ajándékozás karácsony este történik. Anya csengővel jelzi, hogy mehetünk a fához. Egy darabig nézzük, aztán kibontjuk a csomagokat.

Most is nagyon várom, mert már tudom, hogy nemcsak ajándékot kapni, de adni is jó.

Garamhegyi Tamás 5.A

Füzesabony építészet-története

1945-2000-ig

II. rész

3. A lakásépítés

Mielőtt a lakásépítés történetével foglalkoznánk, szükséges az elmúlt 55 év építési folyamatáról általában és röviden szólni.

Az építésben a szereplők: építtető, tervező, kivitelező, beruházást lebonyolító és a közreműködő engedélyező hatóságok. Ezek a szerepek néha összevontan jelentkeznek. /pl. építtető és a tervező azonos, vagy a tervező és kivitelező egy személy/ Az építtető kapcsán csak annyit kell megemlíteni, hogy az vagy magán vagy közület volt korábban, 1990 után a közület-fogalom szűkebb lett.

A pénzügyi fedezetet közület esetén maga a közület biztosította, de a pénzügyi forrásokba rajta kívül álló szerv is besegített. /állami pénzeszközök, melyeket korábban megyei szinten osztottak szét; 1990 után pályázatok alapján lehetett megkapni/

A településbe „bedolgozó” tervezők: magán építtető esetében a magántervezők voltak, nem magánépíttető esetén jellemzően a Heves megyei Tanácsai Tervező Vállalat az egri Agrober, a Heves megyei Tanácsai Építőipari Vállalat tervező részlege. Közmű-tervezést, úttervezést egyes esetben budapesti szakvállalat végezte. /pl. állami utak, hidak, gáz-ellátás/

A kivitelezést magánépíttető esetében „maszek” kőműves mesterek /pl. Csirke Lukács Besenyőtelek/, nem magán építtető esetében jellemzően a Heves megyei Tanácsai Építőipari Vállalat Eger /TANÉP/ vagy a községi Költségvetési Üzem /Füzesabony/ végezte. /a helyi tanács saját beruházásainak kivitelezése volt a feladata.

A beruházás lebonyolítása csak nem magán építtető esetében merült fel feladatként. Ezt jellemzően a Heves megyei Beruházási Vállalat /Eger/ végezte, de az egri Agrober is végzett ilyet.

Az engedélyezések építési hatósági szinten helyben történtek, ez alól kivétel a település saját beruházása. Az ún. „bedolgozó szakhatóság”-ok köre széles. A tűzoltósági, közegészségügyi, állategészségügyi közreműködés is jellemzően helyben vagy Egerben történt.

Pontosabb statisztikai adatok nélkül is el lehet mondani, hogy a település lakásállományának kb. 70 %-a az elmúlt 55 évben jött létre. /1996-ban kb. 3000 lakás volt a településen/ Természetesen ez az arány más a falusi és más a telepi városrészen. Ez utóbbiban több új lakóház /családi ház/ épült. De többlakásos épület csak a falusi,

központi részen valósult meg. Az építésekben valószínűleg kb. 50 % az ún. rekonstrukciós építés /a régi ház lebontása után ugyanott új lakóház épült/ és kb. 50 % az új telken történő építés.

A magánlakóház-építés

A falusi részen elszórtan jelenik meg zömmel az új beépítés. Összefüggően épült ki új utcanyitásként /a Radnóti út, a Virág út, Bartók út, Debreceni út, Meggyfa út, a Pacsirta út északi része. Ez utóbbi zárt-sorú, városi beépítésű, a legsikerültebb magánházas utcája a településnek. /Kisajátítással létrejött lakótelkek/. Az épületek építészeti megoldása eleinte a sátozottós kockaház, melyet felvált először az egyemeletes megoldás változó tetőformával, majd a tetőtérbeépítéses lakóház típus jelenik és marad a mai napig. /ugyanis a rendezési terv szerint ez utóbbi építhető/

A Rákóczi út központban emeletes lakóházak épültek az elmúlt kb. 10 év alatt. A városias zárt-sorú beépítés a meglévő oldalhatáron álló beépítés miatt csak jóval később vagy sohasem alakul ki.

A létrejött utcaképek közül a sátozottós megoldásúak egységesek és ezért kedvezőek. A probléma azonban az utcákban jelentkezik, ahol egymás mellett földszintes és egyemeletes beépítés különböző tetőformákkal: sátozottó, nyeregűtő útra merőlegesen vagy azzal párhuzamosan, stb. változik. A legszemléletesebb példa erre a Radnóti út, ellenpéldaként pedig az előbb dicséret Pacsirta utca szolgál. Az épületek tervezőiről, kivitelezőiről az előbbieken már szóltam.

Az épületek építészetileg inkább semlegesek, mint egyéni, illetve magas építészeti értéke nem képviselnek. A „legdrágább” lakóház az Ifjúság úton /a Bútoráruház mellett/ található, a színes funkció igényes építészettel és anyaghasználattal van megvalósítva.

A telepi részen: Szintén elszórt, rekonstrukciós beépítések találhatók jellemzően, de új utcák is születtek: Nagyrét út, Lenkei út, Dobó út, Tompa út, Bem út, Fenyő út, Erdődi út, Kandó úts Vasút út. Az épületek formálása a falusi részen elmondottakkal azonos. Az új utcák építészeti rendje egységesebb a meglévőknél, pl. közel azonos homlokzatmagasság, útra merőleges, tetőgerinc irány csonkakontyolással. /a MÁV-kolónia rendezettsége kellemes hatású/ Az aránylag széles, fásított utak, az elég nagy telkek a gyümölcsfáikkal kertvárosi hangulatot árasztanak. Kiemelkedő építészeti megjelenést biztosító

épület ugyan alig-alig van, de az utcaképi hangulat az aránylag egységes beépítésnek köszönhetően kedvező, országosan is a jó közepes szinten alakul a település ezen része.

A többlakásos épületek

A falusi részen található nagyobb részben.

Elsőként a tömbfeltárásként létrejött Ifjúság út déli részén valósulnak meg az egyemeletes, 4 lakásos kistársasházak, közös telekkel. Az utcán, az udvarokon felnőtt növényzettel együtt az utca igazi kisvárosi rangot eredményez. Az utca érdekessége, hogy az előbbi egyemeletes keleti oldallal szemben földszintes, sátozottós családi ház-sor húzódik. Ez az aszimmetria nem bántó, sőt kedvező. /Ilyen pl. Egerben a Deák F. út is/ A megvalósítás magán-erős volt, kb. az 1970-es években.

A legnagyobb bérház-as utca az Egyetértés utca.

A tömbtelkek kialakítása kisajátítással jött létre. Az egri TANÉP tervezte és kivitelezte a 4 épületből álló együttest, a saját - egyébként az országban és külföldön is elterjedt - alagútzsalus technológiájával. /PEVA-zsalu/. A lapos tetős F + 3 emeletes lakóházak saját „műfajukban” jó közepes szintet képviselnek. Az építés ideje az 1970-es évekre esik. A városközponti telepítéssel a központ függőleges építészeti hangsúlyát adják az épületek. A családi házakhoz szokott lakosság a bérlakást, mint életformát megszokta. A lakások garázs-problémájának helyi tömbgarázs-soros megoldása kedvezőtlen és nem is oldja meg teljesen a gondot. Ennek enyhítésére született volna a „Lapos”-on a „garázsváros”, mely sajnos az egyik sikertelen együttese a településnek. /A probléma megoldására a „Lapos” rendezési terve tett ajánlatot, de a megvalósítás még messze van.

Az ún. állami lakásépítésből sem maradt ki a település. Ennek megvalósult épületeit képviselik a Széchenyi úti 9 lakásos, földszint + 2 emeletes lakóházak. /tervező: Heves megyei Tanácsai Tervező Vállalat, kivitelező: Szabó István vállalkozó, költségvetési üzem stb./ Építés ideje az 1970-es - 1980-as évek. Az elhúzódtást a pénzügyi /állami/ fedezet ütemezettsége okozta. /5 éves tervek/ A szanálással létesített tömbtelkek és házak a községközpontban elfogadhatók és a városias jelleget jól szolgálják, habár a garázsok megje-

(folytatás a köv. oldalon)

(folytatás az előző oldalról)

lenése itt sem kedvező. A Széchenyi út szemközti, földszintes családi házsora hatásában az Ifjúság útival azonos.

Az utolsó állami lakások már az intézményekkel együtt jelennek meg. /alul általában intézmény, az emeleteken lakások vannak/. Ilyen épület a telepi, Honvéd úti épület, benne alul patika, posta, volt MSZMP párhelyiséggel, felette lakások. /tervező: Heves megyei Tanácsi Tervező Vállalat; kivitelező költségvetési üzem, lebonyolító a Heves megyei Beruházási Vállalat/ Építési idő: 1980-as évek vége.

A másik ilyen beruházás a Rákóczi - Egyetértés úti sarokház alul orvosi rendelővel, felül lakásokkal. Tervező: Agrober Eger, Kivitelező: költségvetési üzem. Építés ideje: 1980-as évek vége.

A harmadik ilyen, egyben utolsó beruházása e téren a szocialista rendszernek az Egyetértés út északi sarkán lévő sarokház. Földszintjén eredetileg ABC-üzlet lett volna, ma MATÁV iroda van, felette lakások, földszint + 2 emeleten. A tervező Heves megyei Tanácsi Tervező Vállalat, kivitelező Heves megyei Tanácsi Építőipari Vállalat. Építés éve 1988. táján. Az épület magastetejével már a lapos tetős divat végét jelzi. Az egyéb intézménnyel vegyes több-lakásos épületről az intézményeknél lesz szó. /pl. ÁB, Takarékszövetkezet, nagy ABC épülete/.

Utoljára e témában szót kell ejteni az 1999. évi árvíz okozta építési károkról. Az árvíz legsúlyosabban a Kisszohoda út és a Nagyszohoda úton pusztított. Mivel e két utca a legrégebb utcája is egyben a településnek, itt sok volt a vályogház, melyek elpusztultak. Ezek között volt egy-pár, a régi lakóház típusát képviselő épület is. Ezek helyén új épületek épülnek majd. Így e két patinás utca képe meg fog változni.

Dr. Veres Zoltán

I. világháborús katonaszobor története

Füzesabony közéletének és a település fejlődésének egyik legintenzívebb szakaszát jelentették a 20. században az 1924-27-es esztendőik. Ezen időszak maradandó alkotásaiból csak egyet emelnék most ki, az első világháborús katonaszobrot.

Kisfaludy Stróbl Zsigmond művészi munkáját szinte minden füzesabonyi ismeri; a Rákóczi út melletti parkban többször megcsodálhattuk már impozáns alakját. A figyelmesebbek a 132 hősi abonyi katona neve mellett egy idézetet is olvashatnak:

*„Küzdöttünk halálig, leáldozott napunk,
a porban is, hazánk, terólad álmódunk.
Seregek istene, mindenható urunk,
életben, halálban téged magasztalunk.”*

Nézzük, hogy a korabeli dokumentumok alapján mit tudunk a szoborról!

Jegyzőkönyv: 1925. július 30.

„A képviselőtestület a világháborús hősi halottak tiszteletére emlékszóbor állítását határozta el. Tudomásul veszi az előjárásnak ez ügyben tett eddigi intézkedéseit. Kimondja, hogy bronz szobrot állít. A szobor kiválasztására később fog határozatot hozni, tetszését Kisfaludy Sróbl Zsigmond katonaszobor terve nyerte meg, mely egy Szűz Máriás zászlótartó, harcba induló, lelkesedő katonát ábrázol. A szobor helyéül a Piactér közepét jelöli ki. A szobornak mintegy 140 millió korona költségét a képviselőtestület akként biztosítja, hogy megengedi, hogy a községi lakosok hozzájárulásai az adófizetőtől az adófizetés alkalmával átvétessenek. 70 millió korona a községben lakókra arányosan kiszámítandó és velük adófizetés

alkalmával ezen összeg közlendők, hogy a hazafias kötelességtudásból, de kényszer nélkül hozzájárulhassanak. A hadigondozottak hozzájárulásai nem fogadandók el.

További 35 millió korona fedezésére a képviselőtestület azon egy vagon búzának ezen célra fordítását határozza el, melyet a róm. kat. hitközösség, a harang beszerzésére kapott, de fel nem használt összeget a község javára átadni jelentett ki. A még fedezetlen összeg abból áll elő, hogy földhordás és fuvarozás, egyéb természetbeni szolgáltatások szükségesek. Erre – mint-hogy ezzel megtakarítás érhető el ezen középítkezéseknél – a 177300/1924 B.M. rendelet 12. paragrafusa alapján a képviselőtestület közmunka kötelezettséget állapít meg. Az igénybe vételre nézve a 12. paragrafus rendelkezései alkalmazandók. Térítési díjként egy kétfogatú igásnap után tízezer korona fizetendő. A térítési díj csak kívánatra fizetendő, remélve azt, hogy ennek felvételétől a jogosultak hazafias érzelmükre hagyatkozva eltekintenek.”

Jegyzőkönyv: 1926. február 13.

Testületi ülésen a főjegyző, Magnin Alfred bejelentette, hogy az 1925-ben megindított önkéntes adományokból a hősök emlékműve elkészítéséhez 95 millió korona gyűlt össze. Az összeg kevés híján elegendő lesz a szobor elkészítéséhez, így további gyűjtést nem láttak indokoltnak. A jegyző indítványozta, hogy a szobor megrendelését a tél folyamán rendezni kell, mert az öntéshez a feltételek kedvezőek.

Bejelentette, hogy Kisfaludy Stróbl Zsigmond szobrász, főiskolai tanár ezen összegért hajlandó a szobrot elkészíteni. Az elismert művész neve biztosíték arra, hogy feltétlen művészi alkotást kapjon Füzesabony. Az alkotó művész tagja a hősi emlékművek országos bizottságának. Olyan egyéniség, akivel hazai viszonyok között alig egy-két művész mérkőzhet meg. A jegyző javasolja, hogy a művészt a szobor készítés szerződésének elkészítéséhez a legközelebbi testületi gyűlésre hívják meg.

Jegyzőkönyv: 1926. február 18.

Rendkívüli ülés. A hősi emlékmű elkészítésére megkötik a szerződést. A testületi gyűlésen Kisfaludy Stróbl Zsigmond főiskolai tanár elmondta, hogy Füzesabony részére olyan szoborművet készít, amely egy hadba induló, lelkesedő katonát ábrázol. A katona olyan öltözékben lesz, amelyben a hadba induló csapatok katonái voltak a harctérre induláskor.

Színházban voltunk!

Egy pénteki napon az osztállyal ellátogattunk Egerbe, a Gárdonyi Géza Színházba, hogy megnézzük az István a király című rockoperát.

A színházhoz érve megcsodáltuk az újonnan átalakított épületet.

A színdarab nagyon látványos volt, a díszlet élethűen ábrázolta a kort.

A színészek csodálatosan játszottak és énekeltek.

Érdekes volt a színpadon látni mindazt, amit történelemórákon tanultunk államalapító királyunkról.

A közönséget és bennünket is nagyon meghatott az István király megkoronázása után elhangzó Himnusz.

Az előadás végén „vastappsal” köszöntük meg a színészek ragyogó játékát. Utána személyesen is találkozhattunk a színdarab szereplőivel, akiktől autogramot is kaptunk.

Szeretnénk újra ellátogatni a színházba, hogy hasonló élményben legyen részünk.

A Széchenyi Ált. Iskola 6. A osztályos tanulói

A katona kezében egy Szűz Máriás lobogót tart. A talpazat első oldalán egy felirat, a másik három oldalára a füzesabonyi elesett hősök nevei lesznek bevésve.

A szobor helyére állításának szakmai feladatáról a művész gondoskodik. A szerződés egyéb feltételei: Füzesabony nagyközség részére készítenő hősök emlékszobrának megmunkálása, az alak bronzba öntése, a talpazat elsőrangú hazai mész-kőből faragva, Budapesten vagonba rakva 100 millió koronába kerül. Az ágyúbronzból öntött alak 2,2 méter - zászlóval együtt 2,8 méter magas. Az alapzat magassága 2,2 méter.

A vasúti szállítás költsége, valamint az állomásról való beszállítás és az alapzat alapozásának elkészítése az előljáróságot terheli.

Fizetési feltételek: 50 millió korona a szerződés megkötésekor, 20 millió korona az agyagminta elkészítése, illetve a talpazat kifaragásakor, az utolsó rész pedig az átadás alkalmával fizetendő.

A talpazaton lévő nevek betűvése a fenti összegben nincs benne. A szobor 1926 augusztus havában leleplezhető lesz. A szobor készítési és elhelyezési munkáinak összefogására és annak ünnepélyes leleplezésére a testületből választott 3 tagú bizottság gondoskodik.

Jegyzőkönyv: 1926. augusztus 9.

A testület megbízta a főjegyzőt és az emlékműbizottságot, hogy a közelgő (szeptember végi) szoborleleplezés ünnepélyes levezetésére törekedjenek, ennek érdekében mindent megtegyenek.

Jegyzőkönyv: 1926 december 23.

Az előljáróság úgy határozott, hogy a piac helyét a katona emlékmű két oldala mellett olyan távolságban helyeztetni el, hogy az a hősök nyugalomát, tiszteletét ne zavarja.

Jegyzőkönyv: 1927 április 5.

Mivel a hősök szobra körülkerítve nincs, védelmére a Kossuth út végén, Fekete János indítványára korláttal való lezárását határozták el a csorda, és nyáj okozta károk, szennyezések elkerülése céljából.

Jegyzőkönyv: 1928 február 18.

A testület elfogadja az emlékmű költségeinek tételes elszámolását. Ez már nem koronában, hanem az új, hivatalos pénznemben, pengőben történt.

(Amennyiben két jegyzőkönyvi adatot veszünk alapul:

lakossági támogatás= 95 millió korona=10409,5 pengő – ebből számítva:

A szobor ára: 8810,88 pengő

80 410 734 korona

Szállítási költség: 612 pengő

5 585 295 korona

Talpazat és felállítás: 331,2 pengő

3 022 630 korona

Felavatási ünnepség: 3465,25 pengő

31 642 911 korona

Takarékpénztári keret: 4719,52 pengő

43 071 755 korona

Pénzkezelés: 669,87 pengő

6 113 434 korona

A kiadás összesen: 18608,72 pengő

169 846 729 korona

Füzesabony község lakosai s birtokosainak önkéntes adományai 10409,5 pengő volt. A jegyzőkönyv következőképp értékelte az 1926. szeptember végi emlékműállítását:

„A világháborúban elesett hősök iránti kegyelet külső kifejezője e szobor, melyek beszerzését s felállítását a község közönségének közóhájára a képviselőtestület 1926.évi február 18. napján elhatározta s a vármegye mindezt jóváhagyta.

A község hazafias és áldozatkész közönsége rövid két év alatt összehozta adományait, melyeknek összege a szobor, annak szállítása, felállítása s részben leleplezése költségeire is fedezetet nyújtott. A szobor ezredévre néző művészi alkotás, méltó a 132 elesett hős emlékéhez, a község nagyságához, messze vidékre kiható szerepehez. Minthogy a szobor egyedüli hősi szobor a vármegyében, a leleplezési ünnepély kereteit is ehhez kellett szabni s erre nézve a képviselőtestület az előljárásának felhatalmazást adott. Minthogy az önkéntes adományok a bronzszobor költségeit teljesen nem fedezték, az részben háztartási alapból pótoltatott, mely kiadás a háztartási alap 1926.évi számadásánál már elfogadtatott, s később befizetett adományokból részben már vissza is térült.

A leleplezési ünnepély költségei között tekintélyes összeget (13.486.499 korona) képvisel az on 162 darab lóca, melyre az igen nagyszámú vidéki közönség elhelyezése végett feltétlenül szükség volt. Ezen lócák ma is megvannak s azokra tábori misék, hősök emlékűnepe, levante és tűzoltó ünnepélyekkor mindig szükség lesz, tehát az ezekre fordított kiadás nem kizárólagos leleplezési költség.

Ezen véghatározatunk ellen a törvényhatósághoz fellebbezésnek van helye. A fellebbezést a kihirdetést követő 15 nap alatt lehet az előljárásnál szóval vagy írásban előterjeszteni.”

A 132 füzesabonyi katona névsora:

Antal András / Koha, Antal András / Kurcel, Antal András / Máté, Antal Ferenc / Lencsés, Antal György / Szitka, Antal István / Vak, Antal István / Mázsás, Antal István / Szitka, Antal János / Máró, Antal János / Paki?, Antal József / Lencsés, Antal József / Göndör, Antal József / Koha, Antal József / Szitka, Antal József / Szitka, Antal D. László, Antal Sándor / Lencsés, Ádám István, Baráz Imre, Baráz János, Bágyi Béni, Bágyi István, Belón József, Bernát Ádám, Bernát Beni, Bíró András, Bíró Sándor, Bocsi János, Bocsi János / Fekete,

Bocsi József, Bocsi József / Kosztos, Bocsi József / Pisz, Czeglédi György, Csajbok József, Csanálosi Dezső, Csanálosi József, Csanálosi Lajos, Csanálosi Péter, Csányi András, Császár Gáspár, Császár Gusztáv, Cseh János, Cserven Lajos, Csipkés Károly, Csuha Imre, Csuha István, Csuha József, Farkas János, Fazekas István, Fekete Antal, Fekete Ferenc, Fekete János, Gál András / Hosszú, Gál András / Szélső, Gál Béni / Kis, Gál Imre / Guhin, Gál Imre / Nyeste, Gál Kálmán / Vertel, Geda János, Goldschild Lipót, Goldschild Mór, Gulyás András, Gulyás András / Bozsik, Gulyás Imre, Gulyás József / Bandor, Gulyás Sándor, Győr Béni, Győr György, Hegedüs Imre, Hegedüs József / Manó, Hegedüs Vendel, Hidvégi János, Hidvégi Sándor, Vitéz Hollós János, Horváth János, Jaskó András, Jónás János, Jónás Sándor, Juhász Gáspár, Kaló János / Csajka, Kaló József / Pohola, Kiss Károly, Kovács András, Kovács József / Bence, Kovács József / Kisgazda, Kovács Kálmán, Kovács László, Kriston János, Lantner József, Laskovics István, Laskovics Kálmán, Lázár Lajos, Mlinkó Fauszt, Mondok Béni, Nagy András / Donát, Nagy István, Nagy János / Nepec, Nagy János / Nene, Nagy József, Nahóczki János, Német Bertalan, Német Sándor / Barócsi, Pataki János, Pápai András, Pásztor Béni, Pásztor István, Pásztor József, Pásztor Péter, Perge Ádám, Perge Géza, Perge István, Péter János, Pruzsin-szki Pál, Rakovác Albert, Reisz Herman, Rendler Gyula, Sári János, Szabó András, Szabó Ferenc, Szabó Imre, Szabó József, Szajlai József / Muci, Szajlai Sándor, Szerencs János, Székely Imre / Butyók, Székely István, Szögedi István, Tasi József, Varga József, Zagyvai Gáspár, Zagyvai János, Zagyvai Péter, Zele Béni, Zele István, Zele József / Bolya, Baranyi Demeter Péter

1 éves önkéntes őrmester

Sziklai János, Rátkai István kigyűjtött levéltári dokumentumai alapján
Összeáll. Sipos Attila

Gyermek könyvhét

a Városi Könyvtárban

2000. december 11. és 15. között a gyermekkönyvhét programjai során a Városi Könyvtár kiállítást rendezett óvodások által készített karácsonyi díszekből (2001. január 5.-ig látogatható). Zenés műsorral várta a gyermekeket, mesemondó versenyt szervezett részükre és karácsonyi díszeket is készíthettek gipszből és papírból.

Summások Füzesabonyban

Benke József bandagazda munkaszerződési alapján

Az idősebb füzesabonyiak bizonyára emlékeznek a Benke kocsmára a Kerecsendi úton, mely a jelenlegi Hársfa büfé helyén állt. A kocsmáros – Benke József alakját is valószínűleg többen fel tudják idézni a több évtizedre visszanyúló emlékekből. Életéhez kötődő iratokat unokájától, Benke Istvántól kaptam, melyek fontosabb elemeit igyekszem Önökkel megosztani.

Benke József 1891. május 2-án született Sirokban, róm. kat. családban. 1903-04-es esztendőkből fennmaradt népiskolai bizonyítványa szerint az elemi iskola hatodik osztályát Füzesabonyban végezte, igen jó eredménnyel. Tanulmányi befejeztével – a helyi bevett gyakorlatnak megfelelően – földműves munkára szegődött társaival. 23 éves volt, mikor kitört az I. világháború. Besorozták katonának. A volt magyar királyi 10. Honvéd gyalogezredhez került, mint honvéd. 1914. augusztus 26-tól szeptember 1-ig teljesített katonai szolgálata alatt megsebesült, ezért leszerelték.

(A Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége által kiadott, 1921-ben kelt igazolványában 75 %-os rokkantságot állapítottak meg: Lövészi sérülés után a jobb mellkas üregben lezajlott gyulladások által okozott jobb váll ízületi mozgékonyosság csökkenés. A jobb kar izomzatának mérsékelt sorvadása.)

1926-ban kapta meg kérelmére a Károly Csapatkereszt viselésére jogosító igazolást, majd 1933-ban a „Sebesültek érme” kitüntetését.)

Életének további részében nehéz fizikai munkát nem végezhetett. Olyan foglalkozást kellett választania, amit folyamatosan, egészségkárosodás nélkül végezhetett. 1917-től mint munkásszervező (bandagazda) dolgozott. Munkásokat toborzott különböző mezőgazdasági munkákra, felügyelte a csoportot, azok nevében járt el. Ő kötötte meg az uradalmak intézőivel a tárgyévra vonatkozó munkaszerződéseket, vállalta fel azok teljesítését.

1917–1944 között 22 nyári idénymunkára kötött szerződése maradt meg a családi hagyatékban.

Az első, 1917-es munkásszerződésen a munkásgazda helyettese – testvére – Benke Teréz. Így ezt a Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári béruradalmával kötött megállapodást egyfajta családi vállalkozásnak is tekinthetjük.

Az uradalmak évtizedekig ugyanazokkal a szerződés mintákkal dolgoztak, csak részeiben változtatták meg a helyi viszonyoknak megfelelően az okmányt. Dőlt

betűvel jelzem az eredeti szerződés szövegét:

1917-es munkaszerződés:

„...a következő feltételek mellett kötött.

1. Benke József és társai munkásvállalkozó vállalkozik arra, hogy a Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság béruradalmának bármely gazdasági kerületébe, gazdasági munkák teljesítésére 1917 évi (május hó 1-től, vagy ha az uradalom kívánja, már április hó 20-tól) július hó 1-től kezdődőleg, a munkaadó szóbeli vagy írásbeli felszólítására három napon belül a munka idejére 70 erőteljes, egészséges és munkabíró munkással, ___ szakácsnővel és ___ algazdával megjelenni és ott a kijelölt munkát a munkaadó utasításai szerint megkezdeni és folytatólagosan végezni tartozik. Világosan megjegyeztetik, hogy a munkaadó csakis erőteljes, munkabíró, egészséges és minden testi fogyatkozástól, valamint trachomától mentes munkásokat tartozik elfogadni és jogában áll az alkalmazhatlanokat, betegeket és azokat, akik a fentebbi feltételeknek nem felelnek meg, vállalkozó terhére visszautasítani. Ugyancsak jogában áll a munkaadónak azon esetre, ha a vállalkozó nem a szerződésben kikötött számú, vagy nem megfelelő munkásokkal jelennek meg, minden munkás után húsz korona kártérítést, mint kötbért, munkavállalkozótól követelni és azt a vállalkozó keresetéből levonni.

2. A munkások tartoznak az 1917 évi november hó 15-ig, vagy ha szükséges, tovább is munkában maradni, azon világos kikötéssel mégis, hogy ha a munkát befejezték és a munkaadónak egy másik pusztán sem volna részükre munkája, úgy joga van az uradalomnak őket minden kártérítés nélkül már előbb hazabocsátani.

3. Munkások kötelesek napfelkeltétől napnyugtáig szorgalmasan, becsületesen, odaadással és kitartással, valamint az adott utasításoknak megfelelően dolgozni. Reggelire félórai, ebédre egy órai, oszonnára félórai étkezési és pihenési idő engedélyeztetik a munkásoknak, azon megjegyzéssel, hogy október hó 1-je után, a rövidebb napokban oszonnaidő nem lesz engedélyezve.

Tartoznak a munkások a kaposvári béruradalom bármelyik gazdaságába munkába menni és bármely munkát végezni. Kötelesek a munkások a munkaadónak, helyettesének, valamint megbízottainak ezen szerződés korlátain belül feltétlenül engedelmeskedni. Azt, aki az engedelmisséget megtagadja, vagy a munkások között egye-

netlenséget idéz elő, azokat bujtogatja, vagy aki lusta, dologtalan, azt jogában áll az uradalomnak megbírságot és a munkából azonnal elbocsátani. Az ilyen munkástól joga van az uradalomnak a visszautazási költségeket kijáró keresetéből levonni.

4. Munkásoknak a munka helyére és innen haza való személyes vasúti szállítási költségeit a munkaadó fizeti, és hogy a munkások részére a vasúton fél-menetjegyek legyenek válthatók, tartoznak a munkások idejövételük alkalmával munkáskönyveiket a munkásgazdának átadni, hogy a munkásgazda a munkáskönyveket a vasúton előmutathassa. A munkából bármely oknál fogva korábban, mint a kitűzött időpont, eltávozó munkások vasúti költségeinek megtérítését az uradalomtól nem igényelhetik és ideutazásuk alkalmával felmerült útiköltségeik keresetükből le lesznek vonva. A személyes vasúti költségeken felül munkaadó kocsifuvar címén egyszer s mindenkorra az ide-és visszautazásra a munkások után fejenként kettő koronát fog megtéríteni a gazdának.

Ezen munkásokból joga van a munkásgazdának és pedig az I. oszt. munkásokból, a II. oszt. munkásokból, a III. oszt. munkásokból összesen munkást az aratási időre innét, máshol történt szerződésükre elszállítani, de ezeket az őszi munkára legkésőbb szeptember 1-re ismét visszazállítani tartozik. Ezek után, akik aratásra máshova távoznak, csakis az ide-visszazállítási vasúti költséget tartozik az uradalom megfizetni, míg azt a költséget, ami az aratásra való eltávozásuk alkalmával felmerül, az uradalom megfizetni nem tartozik.

5. A főzéshez, sütéshez szükséges tüzelőanyag, üstök, főzőedények, táborigényezőanyag, üstök, főzőedények, táborigényezőanyag a munkásgazdának rendelkezésére fog bocsátatni. A munkavállalkozóknak átadott főzőedényeket és leltári tárgyakat a munkavállalkozó a munka befejezése után az uradalomnak hiány nélkül visszazolgáltatni köteles és pedig a természetes felhasználást leszámítva, olyan karban, mint azokat átvette. A hiányzó és esetleg eltörött leltári tárgyakat munkavállalkozó megtéríteni köteles.

6. Munkásoknak megbetegedésük esetén a munkaadó a munkástörvény megfelelő intézkedései szerint fog eljárni, azonban aki merő lustaságból, munkakerülésből beteget jelent, avagy a betegséget tetteti, annak napidíját és ételmezési díját a befizetésekor az uradalom levonásba fogja hozni 8 napi betegség után.